

לא רעדה האדמה

איש לא נהרג — לא בקרב הערבים בישראל, לא בשטחים הכבושים. יום־האדמה, שרבים חששו שמא יהפוך מרחיק־דמים, עבר ללא תקרית חמורה אחת. היו בכך שני לקחים חשובים.

לקח ראשון: לפני שש שנים, כאשר החליטו הערבים בישראל לקיים את "יום האדמה" כי מחאה על הפקעת אדמות תיהם בגליל, החליטה ממשלת ישראל ראו לנהוג ב"יד קשה". כתוצאה מכך נהרגו שישה ערבים, ללא שום סיכנה פבורה, בעיקבות מעשים פרובוקטיביים של כוחות הביטחון שהיו מותרים לחלוטין.

ראשי־הממשלה יצחק רבין, שר־המיטרה שלמה הייל ושר־הביטחון שימרון פרס, שקיבלו החלטה זו, הנחילו בכך לעם הפלסטיני סמל לאומי, בדומה ליום־הבסטויי יה הצרפתי. הם חידשו, אחי רי דור של ניתוק, את הי קשר בין הערבים בישראל ובין אחיהם בשטחים המוחזקים ובפזורה. הם הניעו את אש"ף לאמץ לעצמו את הי ערבים בישראל, שהיו עד אז מוחרמים עלידי שאר הפלסטינים, שראו בהם כוגי דים.

כרברי האימרה הצרפתית, היה זה גרוע מפשע. זה היה מישנה.

השנה החליטו השילטונות למנוע כל פרובוקציות. הי מיטרה לא נכנסה לכפרים הערביים ולא התערבה בהפי גנות־המחאה, גם כשהונף שם הדגל הפלסטיני. בשטי חים הכבושים נמנעו כוחות הביטחון מכו פעולה פרובוכטיבית. התוצאה: יום־האדמה 1982 עבר מבלי להשאיר אחריו רשמים מורידים.

לקח שני: כנדה המערבות וכרצור עת־עזה לא נהרג ולא נפי צע אף מפגין אחד. בעקבות הוראות חמורות, לא פתחו כוחות־הביטחון באש. הדבר מוכיח בעל־יד כי ניותן להימנע מפתיחה כי אש, מהרג ומפציעה, וכי בכל המיקרים שבהם נפי תחה אש, ונהרגו מפגינים, אכן היתה כוונה להרג ולפצוע.

בדרך לנצרת אנחנו עוברות את ואדי ערה. המיסעדה המפורסמת פתח חה. גם תחנת הדלק פועלת. "השביתה נכשלה" אני אומרת לגילה. אחר־כך אנחנו רואות צעירים ערביים מתגודדים ליד הכפר מוסמוס. שם יש לתנועת בני הכפר השפעה מרובה. צמיג בוער בשולי הדרך.

נצרת שובתת כימעט לחלוטין, לבד מי חנות המזכרות הגדולה שברחוב פאולוס השישי, ולבית־קפה אחד שליד המעיין.

גאת

שרית ישי

צילמה גינה רזין

ולקיוסק שממול. החנויות סגורות על מנעול ובריה. צעירים מתגודדים ליד הי מעיין ועל מדרגות המרכז המיסחרי שבו מצויים מישרדי רק"ח.

באמצע רחוב פאולוס השישי ישנה התקהלות. היום נפתח כאן סניף של הי משביר־לצרכן משוכלל ומפואר. הכליבו הגדול עובד. חברת־העובדים של ההסתדרות, שהיא בעלת המשביר לצרכן, אינה שובתת. בפתח עומדים שני שוטרים, ובי תוך המיבנה תנועה ערה. כמה מצעירי בנקיי — ברית נוער קומוניסטית — הי מתלווים אלינו, מספרים כי לא הורשו

הדגל הפלסטיני מונף על האנדדטה לזכר חללי יום־האדמה בסכנין